

**DRAMA EN THEATER
EEN BIBLIOGRAFIE VOOR NOORD- EN ZUID-NEDERLAND**

Annick POPPE

Afllevering 15

I. WETENSCHAPPELIJKE TEKSTEN

a. boeken

DE SWAEN (Michiel), *De Gecroonde Leersse*, uitgegeven door Jozef SMEYERS, Brussel, Facultés Universitaires Saint-Louis, Studiecentrum 18de-eeuwse Zuidnederlandse Letterkunde, 1989, 2 dln (A. Inleiding en tekst, 116 pp.; B. Woord- en tekstverklaring, 61 pp.) :

zie bespreking in een volgend nummer.

POLAK (Johan), *Oscar Wilde in Nederland. Een flard verlaat fin de siècle*, Maastricht, Gerards & Schreurs, 47 p. (ISBN 90-0850-16-8)

Het werk van Oscar Wilde wekte grote bewondering bij Nederlandse auteurs als Lodewijk Van Deyssel, Louis Couperus, Jacques Perk, die hem in Laroche ontmoette, en P.C. Boutens, die zijn werk vertaalde. Vooral Carry Van Bruggen, de zus van Jacob Israël De Haen, heeft zich om zijn toneel bekommerd; van haar hand is o.m. de Nederlandse bewerking van *A Woman Of No Importance*.

THOMAS (Piet) [red.], *Kortrijk en de moderne Nederlandse Letterkunde*, Tielt, Lannoo, 1988, 278 p. (ISBN 90-209-1637-8)

In deze om haar verscheidenheid en kwaliteit indrukwekkende beschrijving van de letterkunde uit het Kortrijkse vanaf het midden van de achttiende eeuw tot heden nemen drama en theater een belangrijke plaats in. Aandacht gaat o.m. uit naar J.B.J. Hofman, die wel eens de Vlaamse Vondel werd genoemd (W. Simaey), de rederijkers uit zijn tijd (J. Huyghebaert), E. Lauwers, die *King Lear* en *Julius Caesar* vertaalde (R. Vanlandschoot), Antoon Vander Plaetse (G. Opsomer), W. Putman (F. Peeters; A. Demeds), A. Velge (J. Vermeulen), R. Lanckrock (F. Handtpoorter), het Westvlaams Theater Antigone (D. Vandaele) en wat eraan voorafgaat (F. Peeters) en het poppenspel (A. Devos en F. Bonneure)

VERKINDEREN (D.), *Het Van Crombrugghe's Genootschap van 1857 tot 1875*, Gent, Liberaal Archief, 1988 (reeks verhandelingen nr.2)

b. bijdragen in tijdschriften, jaarboeken en verzamelwerken

BEYEN (Roland), "Le plus ensorien des écrivains de Belgique et d'ailleurs" : Michel de Ghelderode", *Septentrion*, 19(1990), nr.1, pp. 29-35.

Hoewel de relatie tussen Ensor en de Ghelderode, die elkaar al in 1924 leerden kennen, zoals uit talrijke persoonlijke geschriften blijkt, niet altijd vlekkeloos is geweest, waren beide kunstenaars duidelijk door elkaar gefascineerd. Vooral *Le Siège d'Ostende*, dat gebaseerd is op het beleg van Oostende van 1601 tot 1604, is zuiver Ensoriaans van taal en thematiek; de figuur van "Sir Jaime", de tumultueuze leider van

het Vlaamse verzet is overigens door hem geïnspireerd.

BIESSEN (Leon), "Vondels Lucifer en René Girard", *Streven*, 57 (1989-90), nr.5, pp. 423-432.

Zoals in elke grote tragedie voert ook in Vondels *Lucifer* de drang tot nabootsen tot een eindeloze bron van rivaliteit. Lucifer, die haast tegen wil en dank de leider van de opstandelingen wordt, ondergaat het lot van zovele tragische helden en wordt als zondebok uitgestoten.

BRADT (Elie), "Julius Hoste Sr. en De Zweep", in : *Vader Hoste*, Gent, Liberaal Archief, 1989, pp. 91-101 (reeks verhandelingen nr.4)

Zeventien jaar voor de stichting van *Het Laatste Nieuws* zette Julius Hoste in 1869 *De Zweep* op, dat aanvankelijk een neutraal weekblad was ter verdediging van de Vlaamse cultuur, maar vanaf 1874 evolueerde tot een liberaal strijdblad, een rol die door *Het Laatste Nieuws* zou worden overgenomen. Ook in dit blad ijverde hij voor de promotie van het Vlaamse toneel in Brussel.

GEERLINGS (Eddy); VAN GANSBEKE (Wim), "Hilarisch theater", *Toneel Teatraal*, 111 (1990), nr.1, pp. 20-24.

Hilarisch theater is zo revolutionair omdat de personages tragischer worden naarmate ze belachelijker zijn. Pinter en Albee zijn wat dat betreft ongetwijfeld de grote voorlopers. Vooral op de vormgeving heeft het een niet terug te dringen invloed gehad. Een hoogtepunt in deze richting is ongetwijfeld *De Meeuw* van Blauwe Maandag Compagnie; de boodschap wordt in elk geval onthullender, een inhoudelijke analyse waarmee in Vlaanderen Radeis is gestart.

HIEBEL (Hans H.) "We spelen in Gods mist", *Toneel Teatraal*, 111 (1990), nr.2, pp. 6-15.

In dit interview met John Calder, uitgever en vriend van S. Beckett, doet deze laatste verslag van de contacten die hij met de hoogbejaarde en zwaar zieke auteur had. Calder, die de sterke eenheid in diens werk beklemtoont, benadrukt de stoïcijnse rol die hij tegenover het leven aannam. Ondanks alles dient de mens ernaar te streven er het beste van te maken, proberen zijn medemens tot troost te zijn.

HUPPERETZ (Karel), "De revolte van een labiele geest. De revolte van Von Kleist", *Toneel Teatraal*, 111 (1990), nr.2, pp. 26-29.

Het werk van Von Kleist (*Amphitryon*, *Penthesilea*) is momenteel ontzettend populair. De tegenstelling tussen ratio en gevoel, het bewuste en het onbewuste, gekoppeld aan de weigering zichzelf als slachtoffer te zien passen wonderwel in het hedendaagse fin-de-siècle-klimaat.

JANSEN (Jeroen), "Aulularia— Warenaar, adaptatie in contrast", *Spektator*, 18 (1988-89), nr.2, pp. 124-151.

Wanneer we naar parallellen zoeken tussen Plautus' *Aulularia* en Hoofds *Warenaar* (1617), valt op dat Hooft het contrast tussen de 'goede' en de 'slechte' personages heeft vergroot, zodat het blijspel het karakter van een exemplum krijgt. Het hoofddoel is een zo ruim mogelijk publiek te bereiken, dat de kwistig gedebiteerde levenswijsheden gretig aanhoort. Het door Hooft toegevoegde slot sluit trouwens wonderwel aan bij de zeventiende-eeuwse ethiek.

KONST (Jan), "De structuur van de handeling in Hoofts 'Baeto'", *De nieuwe taalgids*, 83(1990), nr.1, pp. 41-53.

Alhoewel Hoofts laatste treurspel, *Baeto oft Oorsprong der Hollanderen* in vele opzichten aansluit bij de Senecaans-Scaligeriaanse tragedie, wijkt de handelingsstructuur er duidelijk van af. In plaats van een grote verscheidenheid van gebeurtenissen, vindt er een logisch geconcipieerde centrale handeling plaats, die op de latere ontwikkelingen van het drama (Vondel) vooruitloopt.

LESMAAN (Karol), "Dossier Witkiewicz", *Raster*, 42 (1988), pp. 7-14.

Nog tijdens zijn leven werd Stanislaw Ignacy Witkiewicz, een van de grote figuren van de twintigste-eeuwse Poolse avant-garde, een legende; zijn extravagante levensstijl was hier niet vreemd aan. Hij schreef o.a. ruim dertig toneelstukken en een werk over theater, waarin hij steeds naar het uiterste zocht, de mogelijkheid om het bestaan zo intensief mogelijk te beleven.

MEIJSING (Geerten), "De aap van Pesaro", *Maatstaf*, 37 (1989), nr. 11-12, pp. 55-74.

In dit verhaal doet Geerten Meijnsing het relaas van een reis naar Pesaro, de stad waar de operacomponist Gioacchini Rossini in 1792 geboren werd en waar jaarlijks (sinds 1980) een Rossini-festival gehouden wordt, in het kader waarvan in 1989 *La gazza ladra* geënceneerd werd.

STRAUSS (Botho), "De aarde een hoofd. Redevoering bij de uitreiking van de Bühner-prijs 1989, *Toneel Teatraal*, 111 (1990), nr.1, pp. 15-19.

THIELEMANS (Johan), "Nood aan opera in Vlaanderen?", *Kultuurleven*, 57 (1990), nr.2, pp. 16-23.

De opkomst van het postmodernisme, dat weer melodrama en overdrijving toelaat, is ongetwijfeld de heropbloei van de opera ten goede gekomen. De vraag blijft echter of de opera een vitaal genre is; de moeite die men heeft interessante regisseurs aan te trekken werpt wat dat betreft heel wat problemen op. Nergens overigens speelt de heersende smaak een zo grote rol. Hoopgevend zijn evenwel de interesse voor nieuw, hedendaags werk en het aantreden van een nieuwe generatie theatermensen; ook in dit opzicht kunnen de Munt en de Vlaamse Opera elkaar aanvullen.

VAN SCHOOR (Dr. J.), "Julius Hoste Sr. en het toneel : Van Parnassusberg tot Koninklijke Vlaamse Schouwburg", in : *Vader Hoste*, Gent, Liberaal Archief, 1989, pp. 57-84 (reeks verhandelingen nr.4)

Al op jeugdige leeftijd kwam Julius Hoste in aanraking met het Vlaamse amateur-toneel in Brussel en was hij betrokken bij pogingen enkele groepen te laten fuseren, wat de basis zou vormen voor de stichting van het latere beroepstoneel. Zijn *De Brusselse Straatzanger* werd in deze K.V.S. overigens vanaf 1882 met groot succes opgevoerd.

WISKERKE (Evert), "Twee katholieke Vondelianen uit het begin van de negentiende eeuw : F.J. Hoppenbrouwers en J.M. Schrant", *Spektator*, 18 (1988-89), nr.3, pp. 203-210.

In de eerste helft van de negentiende eeuw bogen twee vooraanstaande katholieke literatuurhistorici zich over het werk van Vondel. F.J. Hoppenbrouwers gaf diens *Altaer-geheimenissen* uit als een handboek over de transsubstantie; J.M. Schrant

daarentegen, die enkele ruim geannoteerde uitgaven voor zijn rekening nam (o.a. van *Lucifer*), hield zijn persoonlijke opvattingen op de achtergrond en bekommerde zich enkel om de zuivere literaire kwaliteiten van Vondels werk.

c. proefschriften

Noot van de redactie

Wij danken prof. dr. L. Lamberechts, prof. dr. C. Tindemans en prof. dr. W. Hogendoorn voor hun bereidwillige medewerking.

1. Licentieverhandelingen

UNIVERSITAIRE INSTELLING ANTWERPEN

BREENS (Dirk), *The Phantom of the Opera. Andrew Lloyd-Webber tussen structuur en teken.* (Germ. filologie)

DE PAEPE (Johan), *Wallace Shawn. An Analysis of the Oeuvre of an Innovative Voice in Contemporary American Drama.* (Germ. fil.)

TUYMANS (Ann), *De vrouw in het professionele theater in Vlaanderen. Enquête-onderzoek naar positie en attitude.* (Germ. fil.)

VAN DEN EYNDE (Margareta), *Theaterdoctrine in de Antwerpse dagbladers 1891-1906.* (Germ. fil.)

VERMEULEN (Anne-Marie), *Theaterdoctrine in de Antwerpse dagbladers 1874-1890.* (Germ. fil.)

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN

BOUSSEMAERE (Els), *Ca Bouge. Of, "beweging in het acteerproces".* (Bijz. Dipl. Theaterwet.)

CRISTIAENSEN (Peter), *Vormen van humor in Aristophanes' "Acharnenses" en "Pax".* (Klass. Fil.)

DAENEKINDT (Sophie), *Wie Einzigartig ist das Osterspiel von Muri ? Ein Beitrag zur literatur-geschichtlichen Einordnung des Osterspiels von Muri.* (Germ. Fil.)

DE BELIE (Elisabeth), *Recente (kunst)-theoretische beschouwingen met betrekking tot het gebruik en de betekenis van "symbool" en "allegorie" bij Goethe.* (Kunstgesch.)

DEBEYNE (Gino), *Dirk Tanghe's Romeo en Julia (KVS, 1982).* (Bijz. Dipl. Theaterwet.)

DEJONCKHEERE (Sofie), *Een analyse van het stuk "Blindeman" (H. Claus, 1985).* (Bijz. Dipl. Theaterwet.)

DEMEESTER (Sandra), *Toneel in film.* (Bijz. Dipl. Theaterwet.)

DE MERLIER (Annemie), *De Griekse rechtsidee in Aeschylus' "Zeven tegen Thebe"*. (Klass. Fil.)

DE MEY (Marianne), *Japan in de mode. Een onderzoek naar de receptie van Japanse cultuur en toegepaste kunsten in Vlaanderen, 1968-1986*. (Gesch.)

DEMIN (Lieve), *Bouwen aan een autonoom ballet te Brussel. Het Ballet van de Koninklijke Muntchouwburg van 1945 tot 1960*. (Gesch.)

DEPAEPE (Stefan), *"La Ballade du Grand Macabre" de Michel de Gelderode. Approches textuelles et analyse de spectacle*. (Rom. Fil.)

DE PRETER (An), *Oskar Schlemmer : mens en abstractie in de jaren '20 en '30*. (Bijz. Dipl. Theaterwet)

DE RYCKE (Christiaan), *Michel de Ghelderode. "Les Entretiens d'Ostende"*. (2 volumes) (Rom. Fil.)

DIERICKX (Kristien) *De figuur van Odysseus in de "Ajax" en de "Philoctetes" van Sophocles*. (Klass. Fil.)

GRAMMET (Hilde), *Het toneellevens te Gent, 1901-1905*. (Gesch.)

GULIKERS (Lieve), *Peking Opera*. (Sinologie)

HUGET (Pascale), *La riforma di Goldoni nel suo contesto socio-culturale*. (Rom. Fil.)

HUGO (Inge), *Franca Rame e la condizione femminile nell'opera teatrale di Dario Fo*. (Rom. Fil.)

JORDENS (Patrick), *"Ik snapte er niets van, maar het was prachtig". Een analyse van het radicalisme binnen het hedendaags kindertheater*. (Bijz. Dipl. Theaterwet)

LAMBERT (Anne Dominique), *A Comparison between the English and French Version of Samuel Beckett's "Happy Days"/"Oh Les Beaux Jours"*. (Rom. Fil.)

PAUWELS (Christine), *Une paradoxe hypertextuelle : "Hamlet ou les suites de la piété filiale" de Jules Laforgue*. (Rom. Fil.)

ROBENSYN (Yvan), *De hetaere in de komedie van Menander*. (Klass. Fil.)

ROELANDTS (Steven), *De receptie van Euripides in de Oudheid (tot en met Plutarchus)*. (Klass. Fil.)

SABLON (Inge), *Shakespeare's "The Winter's Tale" : A Comparative Study of BBC- and KVS-production*. (Germ. Fil.)

SCHEYS (Kris), *Het toneellevens in Leuven (1870-1914)*. (Gesch.)

SENGELENG (Piet), *Shakespeares "Hamlet" and the Kohout/Claus Adaptation*. (Germ. Fil.)

TRUYENS (Heidi), *Die Inszenierung des Künzelsauer Fronleichnamsspiels*. (Germ. Fil.)

VERMEIRE (Mia), *Wole Soyinka "A Dance of the Forests"*. (Bijz. Dipl. Theaterwet.)

RIJKSUNIVERSITEIT GENT

ANZEMPAMBER (Sylvie), *Een gevecht met de meester. Drie x Shakespeare op het Vlaamse toneel*. (Germ. fil.)

BRUWIER (Tom), *Rosas, het danstheater van Anne Theresa de Keersmaeker*. (Spec. lic. in drama en theater)

BUELENS (Liesbeth), *Die Liebe zwischen den Geschlechtern ist Kampf. Eine vergleichende Analyse der Mann-Frau Problematik bei Strindberg und Kokoschka*. (Germ. fil.)

BUYSSSE (Kris), *De Amphitryo bij Plautus en Giraudoux : van tragikomedie met religieuze reminiscenties tot tragedie met theologische reflecties*.

CUVELIER (Sabine), *René Verheezen, een analyse van vier toneelstukken*. (Germ. fil.)

DE COCK (Lieve), *Een kennismaking met Peking-opera. Ouyang yuqian, een chinees dramaturg*. (Oosterse fil.)

DE COENE (Sabine), *Hero en Leander. Van de antieke sage bij Ovidius en Musaeus naar het noodlotsdrama bij Grillparzer*. (Klass. fil.)

DE PAUW (Rik), *Herwig Hensen (1917-1989). Een benadering van zijn kunstenaarschap, gevolgd door een bespreking van zijn antieke drama's : Polukrates, Alkestis, Agamemnon, Tarquinius*. (Klass. fil.)

DE VUYST (Gudrun), *A Complete Analysis of Arthur Miller's Death of a Salesman, Certain Private Conversations in Two Acts and A Requiem (1949)*. (Germ. fil.)

DOLDERS (Myriame), *Gemeentefeesten te Gent - 1843-1857* (Gesch.)

FOCQUET (Wim), *Hendrik Caspeele. Overzicht van leven en werk*. (Germ. fil.)

LAUWAERT (Katy), *Const-thoonende Iuweel (1607) - bijdrage van Haastrecht. Tekstuutgave met inleiding, verklarende aantekeningen en glossarium*. (Germ. fil.)

LEKENS (Hadewych), *Volkstoneel te Gent. Overzicht van de volkse amateurverenigingen rond de Eerste Wereldoorlog*. (Gesch.)

LEYMAN (Dirk), *Doorlichting van het tijdschrift 'Teater' (1969-1977). Een analyse tegen de achtergrond van het toenmalige teaterklimaat.* (Spec. lic. in drama en theater)

PRINGELS (Pascale), *Psychoanalytisch-antropologische hypothese van de menselijke praxis toegepast op ritueel & theater* (Afrikaanse fil. en gesch.)

SCHELSTRAETE (Sigurd), *L.A. Seneca's 'Medea' en J. Anouilh's 'Médée' : navolging of nouveauté.* (Klass. fil.)

VAN AUDENHOVE (Lut), *Const-thoonende luweel (1607). Bijdrage van Gouda. Tekstuitgave met inleiding, verklarende aantekeningen en glossarium.* (Germ. fil.)

VAN AUTRYVE (Luc), *Het Dransexperiment. Een zoektocht naar pretheatrale waarheid.* (Spec. lic. in drama en theater)

VAN DAMME (Leen), *Kroniek van de interpretaties van Seneca's 'Phaedra' in de twintigste eeuw.* (Klass. fil.)

VAN DEN BOSSCHE (Dieter), *Het Const-thoonende luweel. Bijdrage van Amsterdam. Tekstuitgave met inleiding, verklarende aantekeningen en glossarium.* (Germ. fil.)

VAN KIEL (An), *'Nachtwake' : een vergelijking tussen twee versies.* (Germ. fil.)

VAN LAERE (Ilse), *Les personages dans les 'Nouvelles pièces noires' de Jean Anouilh.* (Rom. fil.)

VAN STEENBERGEN (Maarten), *Shakespeare van zijn stuk? Vier moderne Shakespeare-bewerkingen in Vlaanderen. Een vergelijking op epistemologisch en generisch-poëticaal niveau.* (Germ. fil.)

VERBEECK (Vincent), *Karel Albert : toneelmuziek.* (Kunstgeschiedenis en oudheidkunde)

VERECKE (Lieve), *Jacob van Artevelde bij Paul de Mont : een vergelijking tussen de historische studie en het toneelstuk.* (Germ. fil.)

VERHULST (Catharina), *Lars Noréns 'Order', de intrige van een binnentraject.* (Germ. fil.)

VERLEYE (Greta), *From Entertainment to Commitment. The Development of the Playwright Tom Stoppard.* (Germ. fil.)

VLAEMINCK (Els), *Cultureel verenigingsleven te Dendermonde in de periode 1830-1914.* (Gesch.)

2. Doctoraatsverhandelingen

RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

BORDEWIJK-KNOTTER (Jacoba Maria), *Pinter Appeal. A Comparative Study of Responses to 'The Homecoming'*, 1988.

HERMANS (Hub.), *El teatro político de Rafael Alberti*, Ediciones Universidad de Salamanca, Salamanca, 1989, 309 p. (ISBN 84-7481-529-0)

II. DRAMATEKSTEN

a. in boekvorm

ANOUILH (Jean), *Revolutie !, Revolutie ?*, oorspronkelijke titel *La belle vie*, vertaald door Jos Van Gorp. Theaterwinkel v.z.w. en Koninklijke Nederlandse Schouwburg, 1990.

ASSELBERGS (Eddy), *Zwarte Sneeuw*, Antwerpen, Theaterwinkel v.z.w. en Koninklijke Nederlandse Schouwburg, 1990.

AYCKBOURN (Alan), *Tussen ons*, oorspronkelijke titel *Just Between Ourselves*, vertaald door Shireen Strooker, Amsterdam, Internationaal Theatre Bookshop en Den Haag, Het Nationaal Toneel, 1989, 109 p. (ISBN 90-6403-216-5)

CORNELLE (Pierre), *Le Cid*, tragi-comédie. Texte de la première édition (1637) publié avec les variantes par Milorad R. Margitić, Amsterdam, Benjamins, 1989, lxxxv + 302 p. (ISBN 90-272-1741-6)

DYER (Charles), *Knippen en scheren*, oorspronkelijke titel *Staircase*, vertaald door Gerard Reve, Utrecht, Veen, 1989, 96 p. (ISBN 90-204-2403-3)

HERZBERG (Judith), *Kras*, Amsterdam, International Theatre Bookshop en Toneelgroep Amsterdam, 1989, 71 p. (90-6403-204-1)

SCHMIDT (Annie M.G.), *Los zand*, Amsterdam, International Theatre Bookshop en Toneelgroep Amsterdam, 1989, 101 p. (ISBN 90-6403-209-2)

SHAKESPEARE (William), *De koopman van Venetië*, oorspronkelijke titel *The Merchant of Venice*, vertaald door Gerrit Komrij, Amsterdam, Bert Bakker, 1989, 95 p. (ISBN 90-351-0831-0)

STRAUSS (Botho), *De tijd en het verlies*, oorspronkelijke titel *Die Zeit und das Zimmer*, vertaald door Judith Herzberg, Amsterdam, International Theatre Bookshop en Den Haag, Het Nationaal Toneel, 1989, 60 p. (ISBN 90-6403-207-6)

VAN DEN BROECK (Walter), *Het proces Xhenceval*, Antwerpen, Theaterwinkel v.z.w. en Koninklijke Nederlandse Schouwburg, 1990

VAN VELDHUIZEN (Matin), *Leven van een lady*, Amsterdam, International Theatre Bookshop, 1989, 99 p. (ISBN 90-6403-215-7)

WEDEKIND (Frank), *Lulu : de doos van Pandora*, vertaald door Judith Herzberg, Amsterdam, International Theatre Bookshop en De Tijd, 1989.(ISBN 90-6403-211-4)

WOUDSTRA (Karst), *Een hond begraven*, Amsterdam, International Theatre Bookshop en Den Haag, Het Nationaal Toneel, 1989, 110 p. (ISBN 90-6403-208-4)

b. in tijdschriften

MATTHEWS (Michael), "For People Who Have Died", *Toneel Teatraal*, 111 (1990), nr.1, pp. 44-49.